

ROCZNIK TOMISTYCZNY
5 (2016)

Profesorowi Mieczysławowi Gogaczowi
w dziewięćdziesięciolecie urodzin

ROCZNIK TOMISTYCZNY

5 (2016)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHE JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY

5 (2016)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzusi (sekretarz / secretary), Maciej Słęcki, Magdalena Płotka (zastępca redaktora naczelnego / deputy editor), Anna Kazimierczak-Kucharska, Dawid Lipski, Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL:

Adam Wielomski, Stanisław Wielgus, Antoni B. Stępień, Sławomir Sobczak, Arkady Rzegocki, Andrzej Maryniarczyk, Marcin Karas, Krzysztof Kalka, Marie-Dominique Goutierre, Mieczysław Gogacz, Paul J. Cornish, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam.

RECENZENCI / REVIEWERS

Antoni B. Stępień, Paul J. Cornish, Tomasz Pawlikowski, Marie-Dominique Goutierre, Piotr Mazur, Grzegorz Hołub, Andrzej Jonkisz, Marek Prokop

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Elżbieta Pachciarek (j. polski), Bernice McManus-Falkowska, Magdalena Płotka (j. angielski), Hildburg Heider (j. niemiecki), Christel Martin, Iwona Bartnicka, (j. francuski), Michał Zembrzusi (greka, łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Maciej Głowacki

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2016

ISSN 2300-1976

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2 05-806 Komorów POLSKA

Druk i dystrybucja:

WYDAWNICTWO von borowiecky

05-250 Radzymin

ul. Korczaka 9E

tel./fax (0 22) 631 43 93, tel. o 501 102 977

www.vb.com.pl e-mail: ksiegarnia@vb.com.pl

WYDAWNICTWO
von borowiecky

Spis treści

Od Redakcji.....	11
Mieczysław Gogacz.....	13
Arkady Rzegocki Professor Wojciech Falkowski – Sarmatian and gentleman	17
Ignacy Dec Z moich spotkań z prof. Mieczysławem Gogaczem.....	21
Maciej Stęcki Wykaz publikacji profesora Mieczysława Gogacza z lat 2006-2014 oraz uzupełnienia i poprawki do wykazu z lat 1998-2001.....	29
Mieczysław Gogacz Qu'est-ce que la réalité?	33
Artur Andrzejuk Koncepcja istnienia w ujęciu Mieczysława Gogacza. Przyczynek do dziejów formowania się tomizmu konsekwentnego	45

Rozprawy i artykuły

Michał Zembrzusi Prawda o intelekcie. Mieczysława Gogacza rozumienie intelektu możliwościowego i czynnego	75
Agnieszka Gondek Pedagogika Mieczysława Gogacza – propozycja realistycznego wychowania i wykształcenia na tle współczesnej pedagogiki zorientowanej idealistycznie	91
Ewa A. Pichola Niekonsekwentne serce fenomenologa wobec serca konsekwentnego tomisty. Porównanie koncepcji serca Dietricha von Hildebranda z mową i słowem serca Mieczysława Gogacza.....	113
Bożena Listkowska Stosunek do samego siebie a poczucie szczęścia w ujęciu Ericha Fromma i Mieczysława Gogacza. Studium porównawcze	131
Michał Głowala Istnienie i życie. Uwagi na marginesie zasady <i>vivere viventibus est esse</i>	149
Richard Zan Gott ist die Umwelt des Menschen. Über die Gotteserkenntnis nach Thomas von Aquin.....	165
Artur Andrzejuk Problem źródeł Tomaszowej koncepcji esse jako aktu bytu	173
Magdalena Płotka Tomasz z Akwinu o życiu czynnym i kontemplacyjnym	189
Izabella Andrzejuk L'amitié dans les textes de Thomas d'Aquin.....	203

Paulina Biegaj „Serca świętych zwrócone ku prawu Bożemu”. Biblijno-filozoficzne podstawy wykładni prawa Bożego w nauce św. Tomasza z Akwinu	219
Grzegorz Hołub Potencjalność embrionu a koncepcja duszy ludzkiej.....	235
Jacek Grzybowski Czy relacja – najślabszy rodzaj bytowości w metafizyce św. Tomasza – może stanowić fundament realnego bytu narodu?	247
Anna Mandrela Krytyka koncepcji reinkarnacji w <i>Summa contra Gentiles</i> św. Tomasza z Akwinu	263
Kamil Majcherek Tomasz z Akwinu i William Ockham o celowości świata natury.....	277
Dawid Lipski Problematyka istnienia i istoty w poglądach Tomasza z Sutton.....	291
Tomasz Pawlikowski Problem subsystemy w <i>Logice</i> Marcina Śmigleckiego	305
Jan Pociąg Piotra Semenienki próba odnowy filozofii klasycznej.....	329
Maria Boużyk Jacek Woroniecki o modlitwie jako czynnika doskonalącym naturę człowieka.....	357

Sprawozdania i recenzje

Anna Kazimierczak-Kucharska Warszawscy tomiści na X Polskim Zjeździe Filozoficznym – Poznań, 15-19 września 2015 roku.....	377
Piotr Roszak Sprawozdanie z 5. Międzynarodowej Konferencji <i>The Virtuous Life. Thomas Aquinas on the Theological Nature of Moral Virtue</i> , Thomas Institute, Utrecht (Holandia) 16-19 grudnia 2015 r	383
Michał Zembrzusi Sprawozdanie z sympozjum ku czci św. Tomasza z Akwinu w rocznicę jego śmierci – 9 marca 2016 roku	389
Izabella Andrzejuk Tomizm na konferencji <i>Filozoficzne aspekty mistyki</i> – 15 kwietnia 2016.....	393
Artur Andrzejuk Tomizm fenomenologizujący Antoniego B. Stępnia. Recenzja: 1) A. B. Stępień, <i>Studia i szkice filozoficzne</i> , t. 1, do druku przygotował A. Gut, Lublin 1999; 2) A. B. Stępień, <i>Studia i szkice filozoficzne</i> , t. 2, do druku przygotował A. Gut, Lublin 2001; 3) A. B. Stępień, <i>Studia i szkice filozoficzne</i> , t. 3, do druku przygotował R. Kryński, Lublin 2015	397
Dawid Lipski Recenzja: Tomasz z Akwinu, <i>Komentarz „O pamięci i przypominaniu”</i> , przekład i opracowanie Michał Zembrzusi, w: <i>Opera philosophorum medii aevi. Textus et studia</i> , t.13, Warszawa 2012.	407

Artur Andrzejuk

Recenzja: Michał Zembrzusi, *Od zmysłu wspólnego do pamięci i przypominania. Koncepcja zmysłów wewnętrznych w teorii poznania św. Tomasza z Akwinu*, Wydawnictwo Campidoglio, Warszawa 2015, stron 324.....411

Artur Andrzejuk

Un « thomisme gay » du Père Oliva. Recenzja: Adriano Oliva, *Amours. L'Église, les divorcés remariés, les couples homosexuels*, Paris 2015, pp 166. 417

Artur Andrzejuk

Recenzja: Arkadiusz Gudaniec, *Paradoks bezinteresownej miłości. Studium z antropologii filozoficznej na podstawie tekstów św. Tomasza z Akwinu*, Lublin 2015. 427

Artur Andrzejuk

Recenzja: Paweł Gondek, *Projekt autonomicznej filozofii realistycznej. Mieczysława A. Krąpca i Stanisława Kamińskiego teoria bytu*, Lublin 2015, ss. 316.....433

Polemiki i dyskusje

Kilka słów o tomizmie konsekwentnym, jego historii i głównych założeniach z prof. Mieczysławem Gogaczem rozmawia Bożena Listkowska..... 441

Piotr Moskal

Kilka uwag w związku z recenzją dr Izabelli Andrzejuk mojej książki *Traktat o religii*.....447

Izabella Andrzejuk

Odpowiedź na uwagi ks. prof. Piotra Moskala odnośnie do recenzji książki: *Traktat o religii*..... 455

Nota o autorach.....463

Table of Contents

Editorial	11
Mieczysław Gogacz.....	13
Arkady Rzegocki Professor Wojciech Falkowski - Sarmatian and gentleman.....	17
Ignacy Dec From my meetings with prof. Mieczyslaw Gogacz	21
Maciej Stęcki List of publications of Professor Mieczyslaw Gogacz in 2006-2014 as well as additions and amendments to the list of 1998-2001	29
Mieczysław Gogacz What is reality?	33
Artur Andrzejuk The Conception of Existence According to Mieczyslaw Gogacz. A Contribution to the History of Consequential Thomism's Formation	45

Dissertations and articles

Michał Zembrzusi Truth about intellect. Understanding of possible and agent intellect in the thought of Mieczysław Gogacz.....	75
Agnieszka Gondek Pedagogy of Mieczyslaw Gogacz - a proposal of realistic education in the context of idealistically oriented modern pedagogy.....	91
Ewa A. Pichola Inconsequent Heart of the Phenomenologist in the light of Consequent Heart of the Thomist. Comparison of Dietrich von Hildebrand's Concept of the Heart to Mieczysław Gogacz's Speech and Voice of the Heart	113
Bożena Listkowska Attitude towards self and the sense of happiness according to Erich Fromm and Mieczyslaw Gogacz. Comparative study.....	131
Michał Głowala Actual Existence and Life. Some Remarks on <i>vivere viventibus est esse</i>	149
Richard Zan God as the environment for man. The knowledge of God in account of St. Thomas Aquinas.....	165
Artur Andrzejuk The Problem of Sources of Thomas' Concept of esse as the Act of Being	173
Magdalena Płotka Thomas Aquinas on active and contemplative life	189
Izabella Andrzejuk Friendship (<i>amicitia</i>) in Thomas Aquinas' texts	203

Paulina Biegaj	
"The hearts of the saints turned to the law of God." Biblical - philosophical basis of interpretation of the law of God in the philosophy of St. Thomas Aquinas.....	219
Grzegorz Hołub	
The Potentiality of Embryo and the Concept of Human Soul	235
Jacek Grzybowski	
Can relation that has the weakest kind of being in St. Thomas' metaphysics constitute a foundation for the real being of a nation?	247
Anna Mandrela	
Critique of the theory of reincarnation in <i>Summa contra Gentiles</i> by St. Thomas Aquinas.....	263
Kamil Majcherek	
Thomas Aquinas and William of Ockham on the purposefulness of the natural world	277
Dawid Lipski	
The problem of the existence and essence in the views of Thomas of Sutton.....	291
Tomasz Pawlikowski	
The problem of Subsistence in <i>The Logic</i> of Marcin Śmiglecki.....	305
Jan Pociąg	
Piotr Semenenko's Attempt of Renewing of Classical Philosophy	329
Maria Boużyk	
Jacek Woroniecki on Prayer as a Factor Improving Human Nature	357

Reports and Reviews

Anna Kazimierczak-Kucharska	
Warsaw Thomists on the X Polish Congress of Philosophy - Poznan, 15-19 September 2015.....	377
Piotr Roszak	
Report of the 5th International Conference „The Virtuous Life. Thomas Aquinas on the Theological Nature of Moral Virtue”, Thomas Institute, Utrecht (Netherlands), 16-19 December 2015.	383
Michał Zembrzusi	
The report of the symposium in honor of St. Thomas Aquinas on the anniversary of his death - 9 March 2016	389
Izabella Andrzejuk	
Thomism at the conference “Philosophical aspects of mysticism” - 15 April 2016.....	393
Artur Andrzejuk	
Phenomenologising Thomism of Antoni B. Stepien. Review: 1) A. B. Stepien, <i>Philosophical Studies and Sketches</i> , ed. A. Gut, vol. 1, Lublin 1999; 2) A. B. Stepien, <i>Philosophical Studies and Sketches</i> , ed. A. Gut, vol. 2, Lublin 2001; 3) A. B. Stepien, <i>Philosophical Studies and Sketches</i> , ed. R. Kryński, Vol. 3, Lublin 2015.	397

Dawid Lipski	
Review: Thomas Aquinas, <i>Commentary on "The memory and remembering"</i> , transl. Michał Zembrzuski in <i>Opera philosophorum medii aevii. Textus et studia</i> , vol.13, Warsaw 2012.....	407

Artur Andrzejuk	
Review: Michał Zembrzuski, <i>From common sense to the memory and recollection. The concept of internal sense in the theory of knowledge of St. Thomas Aquinas</i> , Campidoglio, Warsaw 2015, pp. 324.....	411

Artur Andrzejuk	
Un « thomisme gay » du Père Oliva. Review: Adriano Oliva, <i>Amours. L'Église, les divorcés remariés, les couples homosexuels</i> , Paris 2015, pp. 166.	417

Artur Andrzejuk	
Review: Arkadiusz Gudaniec, <i>Paradox of selfless love. The study of philosophical anthropology in texts of St. Thomas Aquinas</i> , Lublin 2015.....	427

Artur Andrzejuk	
Review: Paweł Gondek, <i>Project of autonomous realistic philosophy. Mieczysław A. Krąpiec's and Stanisław Kaminsky's theory of being</i> , Lublin 2015, pp. 316..	433

Controversy and Discussions

A few words on consequent Thomism, its history and the major assumptions - Bożena Listkowska is interviewing Professor Mieczysław Gogacz.....	441
---	-----

Piotr Moskal	
Some remarks on Izabella Andrzejuk's review of my book <i>Treaty on religion</i>	447

Izabella Andrzejuk	
The response of the remarks of Fr. prof. Piotr Moskal regarding the review of the book: <i>The Treatise on Religion</i>	455

Note about authors.....	463
-------------------------	-----

Nota o Autorach

Artur Andrzejuk – prof. dr hab., prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), na którego Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej kieruje Katedrą Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej. Autor szeregu publikacji z zakresu filozofii i teologii średniowiecznej, tomizmu, etyki i klasycznej filozofii człowieka. Interesuje się problematyką uczuć, sprawności i cnót moralnych, relacji osobowych. Jest uczniem Profesora Mieczysława Gogacza.

Izabella Andrzejuk – dr, wykładowca w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki oraz Wyższej Szkole Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych, a także na studiach podyplomowych Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW. Wielokrotnie wygłaszała wykłady i referaty w Londynie na zaproszenie PUNO, IPAK-u oraz PON UJ (Polskiego Ośrodka Naukowego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Londynie). Jest autorką ponad pięćdziesięciu artykułów o tematyce filozoficznej. Zainteresowania naukowe: historia filozofii (arystotelizm, tomizm, filozofia polska); filozofia, etyka, klasyczna teoria człowieka, filozoficzne podstawy mistyki. Napisała książkę pt. *Filozofia przyjaźni. Tomasz z Akwinu* (Warszawa 2007).

Paulina Biegaj - mgr, magister filozofii oraz dziennikarstwa i komunikacji społecznej, doktorantka w Zakładzie Ontologii Instytutu Filozofii na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przygotowuje rozprawę doktorską na temat filozoficznego rozumienia miłości w kontekście Prawa Bożego pod kierunkiem dr. hab. Jana Kiełbasy. Laureatka Nagrody im. Prof. Mieczysława Gogacza za pracę maderską pt. *Koncepcja Prawa Bożego w klasycznej filozofii chrześcijańskiej. Analiza podstaw biblijnych, uwag świętego Tomasza, Mieczysława Alberta Krąpca, Tadeusza Ślipki oraz Józefa Tischnera* ukończonej pod kierunkiem prof. dr. hab. Marcina Karasa. Jej zainteresowania naukowe to metafizyka i etyka w myśli św. Tomasza z Akwinu, fenomenologia oraz filozofia spotkania.

Maria M. Boużyk – dr hab., adiunkt na Wydziale Nauk Pedagogicznych UKSW. Interesuje się filozofią wychowania i filozofią religii, a także antropologią filozoficzną, antropologią kultur oraz pedagogiką chrześcijańską. Swoje rozważania sytuuje w obrębie współczesnej filozofii klasycznej, uprawianej w duchu realizmu teoriopoznawczego i metafizycznego. Preferuje egzystencjalną perspektywę badań przedmiotowych. W swoich pracach akcentuje metafizyczny charakter filozofii klasycznej oraz autonomię w stosunku do innych dyscyplin humanistycznych oraz teologii.

Karolina Ćwik – mgr, magister teologii, doktorantka w Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej UKSW. Przygotowuje rozprawę doktorską na temat filozoficznego rozumienia *Verbum Incarnatum* w tekstach św. Tomasza z Akwinu. Laureatka Nagrody im. Prof. Mieczysława Gogacza za pracę magisterską pt. *Przyrodzona i nadprzyrodzona wizja szczęścia w ujęciu św. Tomasza z Akwinu*, która powstała pod kierunkiem ks. dra hab. T. Stępnia. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół metafizyki Akwinaty, relacji wiary i rozumu oraz etyki. Jest członkiem Stowarzyszenia Teologów Moralistów.

Ignacy Dec – ks. bp prof. dr hab., profesor nauk teologicznych, biskup diecezjalny świdnicki. Studia w zakresie filozofii odbył na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego latach 1970–1976. W 1973 uzyskał tytuł magistra filozofii na podstawie pracy *Gabriela Marcela teoria miłości*, zaś w 1976 stopień doktora filozofii na podstawie dysertacji *Tomaszowa a Marcelowa teoria człowieka*. Był rektorem Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu w latach 1988–1995 oraz Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu w latach 1992–2004. Od 2004 jest biskupem diecezjalnym świdnickim.

Michał Głowala - dr filozofii, adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Wrocławskiego. Główne zainteresowania: metafizyka aktu i możliwości oraz działania ludzkiego u św. Tomasza z Akwinu i w tomizmie XVI-XVII wieku, także w kontekście współczesnej metafizyki analitycznej (przede wszystkim G.E.M. Anscombe, P.T. Geach). Wybrane publikacje: *Pojedynczość. Spór o zasadę indywiduacji w scholastyce* (Wrocław 2012), *Łatwość działania. Klasyczna teoria cnót i wad w scholastyce* (Lublin 2012), *Singleness. Self-Individuation and its Rejection in the Scholastic Debate on Principles of*

Individuation (Berlin/Boston 2016). Wkrótce ukaże się książka *Możliwości i ich akty. Studium z tomizmu analitycznego*. Należy do Warsaw Circle for the Study of the Ontology of Thomas Aquinas przy International Center for Formal Ontology (Politechnika Warszawska).

Mieczysław Gogacz – prof. zwyczaj. dr hab. Długoletni kierownik Katedry Historii Filozofii Akademii Teologii Katolickiej. Członek założyciel Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Wykładał filozofię na Uniwersytecie Warszawskim, Warszawskiej Akademii Medycznej i Wojskowej Akademii Technicznej. Autor licznych książek (łącznie 57 wydań) oraz blisko 1000 artykułów naukowych i popularno-naukowych. Promotor 64 prac magisterskich i 27 prac doktorskich. W 1997 roku otrzymał od papieża Jana Pawła II Komandorię z Gwiazdą Orderu Świętego Sylwestra Papieża. Członek rady naukowej „Rocznika Tomistycznego”.

Agnieszka Gondek – mgr, absolwentka studiów filozoficznych na UKSW w Warszawie. Pracę magisterską pt. *Wybrane tomistyczne ujęcia miłości* (K. Wojtyła, M. Gogacz, C. S. Lewis, W. B. Skrzydlewski i F.W.Bednarski) przygotowała pod kier. prof. A. Andrzejuka. Przygotowuje doktorat pt. *Filozofia jako podstawa kształcenia w szkole średniej*.

Jacek Grzybowski – ks. dr hab., prof. UKSW. Adiunkt na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW i wykładowca na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Autor książek i artykułów naukowych z dziedziny filozofii polityki, filozofii kultury i historii filozofii. W swoich pracach podejmuje problematykę filozoficznych inspiracji i źródeł współczesnych zagadnień kulturowych i cywilizacyjnych. Ostatnio opublikował: *Byt, tożsamość, naród. Próba wyjaśnienia formuły „tożsamość narodowa” w perspektywie metafizyki* (Kęty 2012); *Myśl filozoficznie – myśl politycznie! Analiza i ocena historycznokulturowych racji filozofii polityki* (redakcja, Warszawa 2013); *Cosmological and philosophical world of Dante Alighieri. The Divine Comedy as a medieval vision of the universe* (Frankfurt am Main 2015);

Grzegorz Hołub – ks. dr hab., prof. Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Doktorat z filozofii uzyskał w 2004 r. po obronie pracy: *Hugo Tristrama Engelhardta koncepcja bioetyki*, której promotorem był ks. dr hab. Tadeusz Biesaga. W 2011 habilitował się na Wydziale Filozoficznym UPJPiI, na podstawie dorobku i rozprawy *Problem osoby we współczesnych debatach*

bioetycznych. Interesuje się antropologicznymi i etycznymi problemami bioetyki, metodologią bioetyki, filozofią osoby ludzkiej oraz etyką środowiskową. Ostatnio opublikował książkę pt. *Osoba w labiryncie decyzji moralnych. Bioetyka w perspektywie personalistycznej* (Kraków 2014).

Anna Kazimierczak-Kucharska – doktor nauk teologicznych w zakresie teologii dogmatycznej. Ukończyła również studia z etyki oraz studia doktoranckie z historii filozofii na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Jej zainteresowania naukowe skupiają się przede wszystkim wokół wpływu filozofii starożytnej na chrześcijaństwo w pierwszych wiekach, a także wokół filozofii praktycznej. Ponadto specjalizuje się w zakresie metafizyki, a także antropologii filozoficznej głównie w nurcie tomistycznym. Aktualnie związana jest z UKSW poprzez wykłady dla studentów niestacjonarnych, a także pełni funkcję dyrektora do spraw edukacji w Centrum Edukacyjno-Sportowym RENSEI.

Dawid Lipski – dr, stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w 2014 r. na podstawie rozprawy *Spór między Tomaszem z Akwinu i Janem Peckhamem o jedność formy substancjalnej w człowieku. Źródła i konsekwencje*. Stypendysta Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego (Liechtenstein), Fundacji Lanckorońskich z Brzezia (Londyn) oraz Deutscher Akademischer Austausch Dienst (Kolonja). Redaktor w czasopiśmie „Pro Fide, Rege et Lege”, oraz w „Roczniku Tomistycznym”. Nauczyciel etyki i filozofii.

Bożena Listkowska – dr, adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Ukończyła studia Filologiczne na Wydziale Humanistycznym Akademii Bydgoskiej oraz studia filozoficzne na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Doktorat nauk humanistycznych w zakresie filozofii na otrzymała na UKSW w wyniku obrony rozprawy pt. *Lowańskie modyfikacje tomizmu tradycyjnego w pracach ks. Piotra Chojnackiego*; wersja książkowa: *Tomizm otwarty Piotra Chojnackiego* (Bydgoszcz 2014). Prowadzi badania nad współczesną filozofią polską. Przedmiotami jej zainteresowań są w szczególności filozofia człowieka i metafizyka. Współredaktor serii książek: *Tomizm polski 1879–1918. Słownik filozofów*, *Tomizm polski 1919–1945. Słownik filozofów* i *Tomizm polski 1946–1965. Słownik filozofów*.

Kamil Majcherek – mgr, doktorant w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracę magisterską poświęcił koncepcji celowości w filozofii przyrody Williama Ockhama w kontekście innych średniowiecznych modeli celowości. Zajmuje się przekładami z języka łacińskiego, średniowieczną antropologią i etyką (szczególnie zagadnieniem eudajmonizmu) oraz filozofią przyrody (szczególnie zagadnieniem celowości świata natury). Interesuje się również chrześcijańską historiozofią i jej obecnością w filozofii polskiej.

Anna Mandrela – mgr, pracę magisterską pod tytułem *Antyrealizm semantyczny a problem prawdy* obroniła na Uniwersytecie Śląskim. Obecnie jest doktorantką na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Interesuje się filozofią chrześcijańską, filozofią religii, historią idei, metafizyką oraz filozofią analityczną. W swojej pracy doktorskiej pragnie przedstawić dwa odmienne oblicza myśli chrześcijańskiej w wieku XX poprzez analizę filozofii bytu Réginalda Garrigou-Lagrange oraz ewolucjonizmu Teilharda de Chardin.

Piotr Moskal – ks. prof. dr hab., profesor zwyczajny na Wydziale Filozoficznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Doktorat z filozofii uzyskał na KUL w 1990 r., a w 2000 r. habilitował się w zakresie filozofii - filozofii Boga i religii na podstawie rozprawy *Spór o racje religii* (Lublin 2000). Tytuł profesorski otrzymał w 2010 r. Opublikował ponadto: *Problem filozofii dziejów. Próba rozwiązania w świetle filozofii bytu* (Lublin 1993); *Religia i prawda* (Lublin 2008 oraz 2009); *Czy istnieje Bóg? Zarys filozofii Boga* (Pelplin 2002); *Filozofia Boga i epistemologia przekonań teistycznych* (Kraków 2008); *Filozofia Boga* (skrypt, Pelplin 2015); *Apologia religii katolickiej* (Lublin 2012; wersja angielska: *Apology for the Catholic Religion*, Lublin 2013); *Traktat o religii* (Lublin 2014). Zainicjował i redaguje serię wydawniczą pt. „Religia i mistyka”.

Tomasz Pawlikowski – dr hab., prof. Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych w Łodzi, absolwent ATK, doktor UW. Autor czterech książek o tematyce filozoficznej. Ostatnią była monografia *Prawda następstwem istnienia. Problem prawdy w interpretacji św. Tomasza z Akwinu*, Wydawnictwo (Lublin 2013). Ponadto autor jednej książki historycznej, kilkudziesięciu artykułów naukowych, 127 haseł w Powszechnej Encyklopedii Filozofii i 32 w Encyklopedii Filozofii Polskiej, a także ponad 20 pomniejszych publikacji (hasła w Encyklopedii Katolickiej, Wielkiej Encyklopedii PWN, recenzje).

Ewa Agnieszka Pichola - mgr, absolwentka Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Początkowe zainteresowanie koncepcją serca niemieckiego fenomenologa Dietricha von Hildebranda doprowadziło autorkę do podjęcia analizy związków teorii poznania z myślą klasyczną oraz poszukiwania możliwości poznania realistycznego na gruncie fenomenologii. Obecnie jako doktorantka w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego przygotowuje całościowe podsumowanie badań nad dorobkiem von Hildebranda w rozprawie pt. *Ideas of Christian Modernism in Dietrich von Hildebrand's Philosophy*.

Magdalena Płotka – dr, adiunkt w Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej UKSW oraz kierownik Katedry Filozofii Polskiej. Swoją rozprawę doktorską poświęciła koncepcji bytu Jana Wersora. Interesuje się filozofią XIV i XV wieku, ze szczególnym uwzględnieniem filozofii polskiej. Publikowała m.in. w „Ruchu Filozoficznym”, „Diametrosie” i „Rocznikach Filozoficznych”. W 2016 roku opublikowała książkę pt. *Filozofia jako praktyka. Myśl krakowskiego praktycyzmu w XV i XVI wieku*, którą uczyniła podstawą wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Jan Pociąg – mgr inż., magister teologii, doktorant w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego (Zakład Filozofii Polskiej). Przygotowuje rozprawę doktorską na temat związków filozofii ks. prof. Tadeusza Wojciechowskiego z odkryciami fizyki i biologii dwudziestego wieku. Uczestnik X Międzynarodowego Kongresu Ontologicznego w San Sebastian w roku 2012, gdzie wygłosił referat „The Wave-Corpuscle Duality of Matter and the Nature of the Universe”. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół aktualizacji tomizmu w oparciu o współczesny obraz świata opracowany przez nauki przyrodnicze. Jest członkiem Sodalicii Świętej Jadwigi Królowej.

Piotr Paweł Roszak – ks. dr hab., prof. UMK, wykładowca teologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytecie Nawarry w Pampelunie (UNAV). Licencjat teologiczny (2006) oraz doktorat (2009) uzyskał na Uniwersytecie Nawarry. Rozprawa doktorska dotyczyła *mysterium-sacramentum-secretum* w teologii św. Tomasza z Akwinu. Habilitował się na UMK w 2013 r. W swojej pracy badawczej zajmuje się egzegezą biblijną Tomasza z Akwinu, chrystologią rytu hiszpańsko-mozarabskiego, teologią analityczną oraz fenomenem pielgrzymek do

Santiago de Compostela. Opublikował: *Wiarygodność i tożsamość. Teologia wiary św. Tomasza z Akwinu i współczesność* (Kraków 2013) (tłumaczona na jęz. hiszpański: *Credibilidad e identidad. En torno a la teología de la fe en santo Tomás*, Pamplona 2014); *Mozarabowie i ich liturgia. Chrystologia rytu hiszpańsko-mozarabskiego* (Toruń 2015).

Arkady Rzegocki – dr hab. nauk politycznych. Prodziekan ds. międzynarodowych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2012-2013; profesor i członek Senatu Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Londynie (2010-2016); pomysłodawca i kierownik projektu Polski Ośrodek Naukowy Uniwersytetu Jagiellońskiego w Londynie. Visiting Scholar w Sidney Sussex College w Cambridge (2014 r.). Założyciel i długoletni redaktor naczelny czasopisma „Pressje”. Autor licznych publikacji naukowych. Prezes honorowy Klubu Jagiellońskiego, członek zarządu Ośrodka Myśli Politycznej. Członek Rady Naukowej „Rocznika Tomistycznego”. Radny Miasta Krakowa (kadencja od 2014). 2 sierpnia 2016 otrzymał nominację na ambasadora RP w Londynie.

Maciej Słęcki – mgr, politolog i socjolog. Wykładowca Collegium Civitas, doktorant w Instytucie Studiów Politycznych PAN. Zastępca redaktora naczelnego półrocznika politologicznego „Pro Fide, Rege et Lege”. Specjalizuje się w historii polskiej myśli politycznej (szczególnie myśli konserwatywnej okresu II Rzeczypospolitej), a także w zagadnieniach filozofii polityki, przywództwa i marketingu politycznego. Autor kilkunastu artykułów politologicznych, współredaktor książki pt. *Autorytaryzmy iberyjskie – Hiszpania Franco i Portugalia Salazara* (Warszawa 2010). Interesuje się historią filozofii średniowiecznej, a zwłaszcza twórczością św. Tomasza z Akwinu.

Ryszard Zan – absolwent filozofii na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Studiował filozofię także w Paryżu. W 1983 r. przeniósł się do Niemiec. Od 1997 r. pracował jako specjalista ds. technik komputerowych na Uniwersytecie w Kolonii. W latach 2007-2011 roku studiował rzeźbę i malarstwo w Alanus-Werkhaus w Alfter koło Bonn. Interesuje się filozofią i sztuką.

Michał Zembrzusi – dr, adiunkt w Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Pracę doktorską poświęcił tematyce zmysłów wewnętrznych w koncepcji św. Tomasza z Akwinu. Interesuje się problematyką epistemologiczną w starożytności i średniowieczu, a szczególnie problematyką pamięci i teorią intelektu możliwościowego i czynnego. Jest współredaktorem książek w serii „Opera philosophorum medii aevii”. W jej ramach w 2012 opublikował autorską monografię zatytułowaną: *Tomasz z Akwinu. Komentarz „O pamięci i przypominaniu”*.